

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Фома авыл җирлеге Советы

КАРАР

27 октябрь 2021 ел

№ 34

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга үзгәрешләр
кертелүгә бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр
Озеро авыл җирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл җирлеге
Советының 2012 елның 24 апрелдәге 28 номерлы карары белән расланган (Җирлек
Советының 2013 елның 04 июлендәге 56 номерлы, 2015 елның 1 мартындагы 87
номерлы, 2016 елның 10 июнендәге 27 номерлы, 2017 елның 26 маендагы 43 номерлы,
2018 елның 18 апрелдәге 62 номерлы, 2018 елның 03 сентябрэндәге 71 номерлы,
2019 елның 09 октябрэндәге 88 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләре һәм
өстәмәләре белән) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының «Фома
авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләргә кушылта
нигезендә кабул итәргә.

2. Өлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен
җибәрергә.

3. Өлеге карар «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның
44 статьясындагы 8 өлеше һәм Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының
«Фома авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставының 81 статьясындагы 2 өлеше
нигезендә үз көченә керә дип билгеләргә.

4. Өлеге карарны дәүләт теркәвенә алганнан соң Нурлат муниципаль районының
рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм җирлек
территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка җиткерергә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Фома авыл җирлеге
Советы рәисе

Р.Х. Абдрахманов

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы «Фома авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр

1. Уставның 5нче «Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре» статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

1) жирлек бюджеты проектын тәзү һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны тәзү һәм раслау;

2) жирлекнең жирле салымнарын һәм җыямнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) жирлекнең муниципаль милкендә булган мөлкәтенә ия булу, файдалану һәм эш итү;

4) жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итү;

5) жирлек халкын элементә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

6) жирлек халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ял итү өчен шартлар тудыру;

7) жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар булдыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

8) жирлекнең архив фондларын формалаштыру;

9) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, аның предметы булып жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуын тәэмин итү таләпләрен үтәү, әлеге кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерү, шулай ук жирлекнең урманнарын, аеруча саклана торган табигать территорияләренең урманнарын, урманнарын файдалану, саклау, яңадан торгызу, саклауны оештыру тора., авыл жирлеге чикләрендә урнашкан;

10) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальәра әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;

11) авыл хужалыгы җитештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

13) җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлегенә өчен шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыктарны жыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

15) жирләү урыннарын карап тоту һәм ритуаль хезмәтләр оештыру.

16) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу, халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыру;

17) милләтара һәм профессиональ татулыкны ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниәтен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауға юнәлтелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

18) жирлек халыкның массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарын, гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәмин итүне дә кертәп жиһазландыруны оештыру;

19) Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә үз белдеге белән төзелешне сүтү, үз белдеге белән корылган корылманы сүтү яки аны рәхсәт ителгән төзелеш, үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капитал төзелеш объектларының чик параметрларына, территорияне планлаштыру документларына яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләргә туры китерү турында карар кабул итү.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетыннан Нурлат муниципаль районы бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыру өчен Нурлат муниципаль районы жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзәргә хокуклы».

2. Уставның «Жирлекнең жирле үзидарә органнарының жирлекләренә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итүгә хокуклары» бңчы статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

1) жирлек музейларын булдыру;

2) жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләренә хокукларын тормышка ашыру белән бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм күрсәтү;

6) жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль янгын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм итүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары биру;

12) жирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз гына хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне тормышка ашыру;

13) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

14) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләннгән затларның физик культурасын һәм спортын үстерүгә, адаптив физик культурага һәм жайлашу спортына ярдәм күрсәтү;

15) «кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру;

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны биру;

17) алкогольле, наркотик яки башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга, әгәр федераль законнарда каралса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары компетенциясенә карамаган башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокукы, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган дәүләт хакимияте органнары, жирлек бюджеты керемнәре, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән тыш, жирлек бюджеты керемнәре исәбенә керә.»

3. Уставның 19нчы «Гавами тыңлаулар» статьясының исеме һәм текстын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Ачык тыңлаулар, ижтимагый фикер алышулар»

1. Авыл жирлегә советы, авыл жирлегә башлыгы катнашында жирле өһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектларын тикшерү өчен халык алдында тыңлаулар үткәргә мөмкин.

2. Халык алдында тыңлаулар халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә.

Халык яки авыл жирлегә Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар жирлек Советы, ә жирлек башлыгы инициативасы белән - жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Ачык тыңлауларга чыгарылырга тиеш:

1) жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Россия Федерациясе субъекты законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл яңадан карау формасына үзгәрешләр кертү очракларыннан тыш, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты;

2) жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) жирлекне үзгәртеп кору турындагы сораулар, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә жирлекне үзгәртеп кору өчен тавыш бирү юлы белән йә жыеннарда белдерелгән жирлек халкының ризалыгын алу таләп ителә торган очраклардан тыш.

4. Гавами тыңлаулар үткөрү турындагы карар, әгәр гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, тиешле орган яисә жирлекнең вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль хокукий акт проекты караган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Үткөрү вакыты һәм урыны күрсәтелгән һәм тиешле муниципаль норматив хокукий акт проекты гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар, ачык тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукий акт проекты Татарстан Республикасы, Нурлат районы, Фома авылы, Школьная урамы, 15; Татарстан Республикасы, Нурлат районы, Фома авылы, Школьная урамы, 2 йорт адресы буенча урнашкан махсус мәгълүмат стендларында эленеп куярга (халыкка житкерелергә) тиеш яки яисә муниципаль районның рәсми сайтында веб-адрес буенча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://nurlat.tatarstan.ru/>, гавами тыңлаулар үткөрү көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча куелырга тиеш, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса

6. Халык алдында тыңлаулар үткөрү турындагы карар басылып чыккан көннән алып һәм алар үткәрелгән көнгә кадәр жирлек башлыгына халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язмача тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, шул исәптән муниципаль хокукий акт проектына карата ачык тыңлауларга чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәергә хокуклы. Жирлек башлыгы кергән тәкъдимнәрне һәм искәртмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр ачык тыңлауларда катнашучылар игътибарына житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар, гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль хокукий акт проекты карау көненә 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затларны чакырып үткәрелә, гавами тыңлауларда жирлекнең һәр кешесе катнашырга хокуклы.

8. Ачык тыңлаулар үткөрү нәтижәләре буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенциясенә гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукий акт проекты кабул итү кертелгән.

9. Кабул ителгән карарның дәлилленгән нигезләмәсен дә кертәп, ачык тыңлауларның нәтижәләре, Татарстан Республикасы, Нурлат районы, Фома авылы, Школьная урамы, 15; Татарстан Республикасы, Нурлат районы, Фома авылы, Школьная урамы, 2 адресы буенча урнашкан махсус мәгълүмат стендларында басылып чыгарга һәм халыкка хәбәр ителергә тиеш яки яки муниципаль районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән: <http://nurlat.tatarstan.ru/> әгәр башка срок гамәлдәге законнарда каралмаган булса, гавами тыңлаулар уздырганнан соң 5 көннән дә соңга калмыйча куелырга тиеш.

10. Ачык тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе авыл жирлеге Советының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм жирлек халкына ачык тыңлаулар үткөрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан танышуны, жирлек халкын гавами тыңлауларда катнашуны, халык алдында тыңлаулар нәтижәләрен бастыруны (халыкка житкерүне), кабул ителгән карарларның дәлилленгән нигезләнүен дә кертәп, гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастыруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

11. Әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар, әгәр гамәлдәге законнар белән гавами тыңлаулар өчен каралган башка сроклар билгеләнмәгән булса, кулланыла.

12. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне межалау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан читкә китүгә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның башка төренә рөхсәт ителгән бер төренә үзгәртү мәсьәләләре буенча, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланмаган очракта, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелә, аларны оештыру һәм үткөрү тәртибе авыл жирлегенә Уставы һәм (яисә) шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып, жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.».

4. Уставның 23нче «Гражданның җыены» статьясын, түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Гражданның җыены халык тарафыннан турыдан-туры жирле үзидарә гамәлгә ашырылу һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвешен булып тора.

2. Гражданның җыены «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда каралган очракларда һәм "Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлегендә халык җыенын үткәргә өзерлек тәртибе турында"гы нигезләмә нигезендә үткәрелә».

3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданның җыены үткәрелергә мөмкин:

1) авыл жирлегенә (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсен буенча торак пунктта күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль район) территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт керткән жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсен буенча;

2) авыл жирлегенә Советы вәкаләтләре гражданның җыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жирлектә үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсен буенча;

3) жирлек составына керүче торак пунктта әлегә торак пункт территориясендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсен буенча;

4) авыл торак пункттың иске авыл жирлегенә кандидатурасын тәкъдим итү, шулай ук иске авыл торак пункттың вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсен буенча;

5) авыл торак пункттың гражданның җыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясенең законнарында каралган очракларда, муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясенең составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин.

4. Гражданның җыенын жирлек башлыгы йө сайлау хокукына ия, 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырыла ала.

5. Җыен үткөрү инициативасын хуплау йөзеннән җыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия, торак пункт территориясендә яшәү урыны буенча теркәлгән даими яки нигездә яшәүче гражданның саныннан 5% тәшкил итә, ләкин 25 имзадан да ким була алмый.

6. Жирлек башлыгы чакыра торган халык җыены авыл жирлегенә башлыгы карары белән билгеләнә, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданның җыены жирлек Советы карары белән билгеләнә.

7. Халык жыенынын үткөрү вакыты һәм урыны турында торак пунктта яшәүчеләргә алдан ук хәбәр итәләр, муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданныр жыенынын хәл итүгә чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән алдан ук «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлегендә халык жыенынын үткөрү тәртибе турында» нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә таныштыралар».

8. Әлеге статьяда каралган гражданныр жыены анда торак пунктта яшәүчеләрнең (яисә аның территориясә өлешендә) яисә жирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы сайлау хокукына ия булуда хокуклы.

Торак пунктта бер үк вакытта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия яртысыннан артыгы бергә булу мөмкинлеге булмаса, әлеге Устав нигезендә гражданныр жыены этаплап, халык жыенынын үткөрү турында Карар кабул ителгән көннән алып бер айдан да артмаган вакыт эчендә үткөрелә. Шул ук вакытта гражданныр жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә алдагы этапларда катнашмый. Жыенда катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, гражданныр жыены карары кабул ителгән дип санала.

9. Гражданныр жыены авыл жирлеге составына керүче торак пункт территориясә өлешендә торак пунктның әлеге өлешендә гражданнырның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсә буенча үткөреләргә мөмкин.

Мондый жыен авыл жирлеге Советы тарафыннан, 10 кешедән ким булмаган торак пункт территориясенә тиешле өлешендә яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырыла.

Гражданныр жыены үткөрелә торган торак пункт территориясә чикләре жирлек Советы карары белән торак пункт территориясенә күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең гомуми мәнфәгатьләре критерийларынан чыгып, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иткәндә билгеләнә».

5. Уставның 29нчы «Жирлек Советы депутаты статусы» статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре сайлаудан башлана һәм яңа чакырылыш авыл жирлеге Советы эшли башлаганнан соң туктатыла.

2. Жирлек Советы депутаты, әлеге Устав билгеләгән очрактардан тыш, төп эшеннән азат ителмәгән нигездә депутат эшчәнлеген хезмәт бурычларын үтәү белән берләштереп алып бара.

Азат ителмәгән нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлек Советы депутатына эш урынын (вазыйфасын) айга алты эш көне жыелмасын тәшкил иткән чорга саклап калу гарантияләнә.

3. Жирлек Советы депутаты статусына бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутаты «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә, тьюларны, бурычларны үтәргә тиеш.

“Коррупциягә каршы көрәш турында” 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, “Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм аларның керемнәренә чыгымнарын тикшереп тору турында” 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, “Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил банктарында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тью турында” 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә,

тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта, җирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

5. Җирлек Советы депутатына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

6. Җирлек Советы депутаты җирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш, алар шул исәптән депутатның түбәндәге йөкләмәләрен үз эченә алырга тиеш:

1) шәхсән яисә аның якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмау;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уятырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яки Совет авторитетына зыян китерергә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү куркынычы янаганда-шәхси кызыксыну депутатлык бурычларын объектив үтәүгә тәэсир итә яки йогынты ясый ала торган ситуациядә, бу хакта авыл җирлеге советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яки җайга салуга юнәлдерелгән карарны үтәргә кирәк;

4) җирлек Советында билгеләнгән халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә белән бәйлә булмаган максатларда Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаса;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүлек, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күчел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйлә рәвештә акчалата бүлек алмаса.

7. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы җирлек Советы депутаты хокукы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәясати партия, һөнәр берлегенә органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенен гомуми җыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәясати партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенен гомуми җыелышында катнашу (конференция)), Татарстан Республикасы Президентының форма буенча алдан хәбәрнамәсенә нигезендә, түләүсез нигездә катнашу, Татарстан Республикасы Законны белән билгеләнгән;

в) Россия Федерациясенә субъектының муниципаль берәмлекләренә советында, башка муниципаль берәмлекләренен берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлекне гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исемненн гамәлгә ашыру тәртибен йә

муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) Укытучы, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит дөүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданны булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган чит ил оешмалары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләре составына керергә.».

6. Уставның 39 «Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату» статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем очрагында;

2) үз теләге белән отставкага китү очрагында;

3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яки үлгән дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү карары закон көченә керүе;

6) даими яшәү урынына Россия Федерациясе чикләреннән чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданны йә чит ил гражданны - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданны, аның нигезендә чит ил гражданны жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы, чит дөүләт гражданны булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе гражданнының чит дөүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы чит ил гражданны, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыра торган альтернатив гражданнылык хезмәтенә юллама;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта, депутатның даими нигездә үз вәкаләтләрен гәмләгә ашыручы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла».

12) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «Дөүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм аларның керемнәренә чыгымнарын тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә,

тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта, депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.».

13) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 - 7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә, анда жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне билгеләнә.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында каралган очракта жирлек Советы депутаты вәкаләтләре чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми басылып чыккан көннән жирлек Советы депутаты вәкаләтләре туктатыла.

4. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта жирлек Советы депутаты вәкаләтләре жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

5. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар федераль закон, Татарстан Республикасы законы нигезендә билгеләнә.».

7. Уставның 44нче «Жирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату» статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлек башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем очрагында;

2) үз теләге белән отставкага китү очрагында;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага китү»;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан ваз кичү»;

5) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яки үлгән дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү карары закон көченә керүе;

6) даими яшәү урынына Россия Федерациясе чикләреннән чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит ил гражданлыгын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданлыгы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданы яисә чит ил гражданы яисә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган чит ил гражданы яисә чит ил гражданының даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса;

10) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

11) сәламәтлек торышы буенча муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләрен суд тәртибендә гамәлгә ашыра алмау сәбәпле билгеләнгән;

12) муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, шулай ук муниципаль берәмлек бетерелгән очракта;

13) муниципаль берәмлек сайлаучылары санын арттыру муниципаль берәмлек чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан 25% тан арттыру.

2. Әгәр җирлек Советының вәкаләтләре вакыты чыкканчыга кадәр алты айдан да ким вакыт калса, җирлек башлыгын сайлау яңа сайланган җирлек советының беренче утырышында башкарыла.

3. Җирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, яңа җирлек башлыгы җирлек Советының яқындагы утырышында, вәкаләтләре туктатылган көннән алты айдан да артмаган срокка сайлана.

Җирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылганнан соң алты ай узгач, җирлек советының яңа башлыгы сайланган утырышын яшь буенча иң өлкән депутат алып бара.

Депутат, әгәр аны сайлау өчен җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, җирлек башлыгы итеп сайланган дип санала.

5. Авыл җирлеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча процессуаль мәжбүри итү чараларын кулланган очракта, аны сак астына алу яки вазыйфадан вакытлыча азат итү рәвешендә аның вәкаләтләрен җирлек башлыгы урынбасары башкара.

В җирлек башлыгы урынбасары булмаганда, җирлек башлыгы вәкаләтләрен җирлек Советының яқындагы утырышында башка депутатлар, депутатларның инициатив төркемнәре тәкъдим иткән кандидатлар арасынан сайланучы депутат вакытлыча башкара.

Җирлек башлыгы урынбасары яисә җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен башкару вакыты җирлекнең элеккеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән алып алты айдан артмаска тиеш».

8. Уставның 47нче «Башкарма комитет вәкаләтләре» статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Авыл җирлеге башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанслар һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- җирлек бюджеты проекты эшли;

- җирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә;

- җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап әзерли;

- җирлекнең икътисад һәм социаль өлкәсе торышын характерлы торган статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына бирүне оештыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, җирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәте белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- җирлек Советы карары белән билгеләнә торган очракларда җирлек Советы килешүенә (раславына) муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән җирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; җирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- җирлек советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, аларның максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслай, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның җитәкчеләрен биләп торган вазыйфадан азат итә;

- муниципаль заказ формалаштыра һәм урнаштыра; бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль заданиене үтәүне финанс ягыннан тәэмин итүне гамәлгә ашыра; жирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль - мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирә;

3) территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- жирлекнең генераль планы проектын һәм жирлекнең башка шәһәр төзелеше документациясе проектларын, Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы нигезендә, жирлек Советына раслауга кертә һәм кертә, аларның үтөлешен тәэмин итә;

- жирлекнең транспорт инфраструктурасын һәм социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын эшли һәм жирлек Советына раслауга кертә;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

- социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданның билгеләнгән тәртиптә исәпкә алып бара;

- билгеләнгән тәртиптә торак биналарны торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарга күчерү турында Карар кабул итә, күпфатирлы йортта торак биналарны үзгәртеп кору һәм яңадан планлаштыруны килештерә;

- жирлектә яшәүче һәм торак шартларын яхшыртуга мохтаж аз керемле гражданның торак законнары нигезендә торак урыннары белән тәэмин итә;

- муниципаль һәм шәхси торак фондының торак урыннары, Россия Федерациясе яки Россия Федерациясе субъекты милкендә булган күпфатирлы йортлардан тыш, авария хәлендә һәм сүтелергә яки реконструкцияләнергә тиешле күпфатирлы йортлардан тыш, билгеләнгән тәртиптә яшәү өчен яраксыз дип таныла;

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны, торак төзелеше өчен шартлар булдыруны оештыра;

- муниципаль торак фондыннан файдалану һәм сакланышы, әлеге фондның торак биналарының санитар һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килү-килмәвенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- халыкны элемент хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү, жирлекләрнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм раслый;

5) авыл хужалыгын һәм эшкурлыкны үстерү өлкәсендә:

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшкурлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

6) төзекләндерү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслый, аларның үтөлешен контрольдә тоту, әлеге кагыйдәләргә туры китереп, жирлек территориясен төзекләндерүне оештыра;

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә

- жирлек территориясендә законнар, дөүләт һакимияте һәм жирле үзидарә органнары актлары үтөлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә органнарының һәм дөүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең,

учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаять белдерә;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;
- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлыгы чараларын үткөрүне тәмин итә;

8) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;
- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә авыл жирлегенә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәмин итә;

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

9) оборона, мобилизация эзәрлек һәм мобилизация өлкәсендә:

- үз компетенциясе кысаларында хәрби идарә органнары белән үзара хезмәттәшлек итеп, жирлек территориясендә оборона өлкәсендә законнарның үтәлешен тәмин итә;

10) стратегик планлаштыру өлкәсендә:

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы социаль-икътисадый үсешенә приоритетлары һәм максатлары белән килештерелгән муниципаль идарәнең һәм муниципаль берәмлекләренә социаль-икътисадый үсешенә озак сроклы максатларын һәм бурычларын билгели;

- жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча стратегик планлаштыру документларын эшләүне һәм гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра;

- жирле үзидарә органнары тарафыннан расланган (хупланган) стратегик планлаштыру документларын тормышка ашыруны мониторинглауны һәм тикшерүне гамәлгә ашыра;

- стратегик планлаштыру өлкәсендә федераль законнар һәм муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

11) башка вәкаләтләр:

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәмин итә;

- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында гражданның жирлек өчен әһәмиятле булган социаль әһәмиятле эшләренә (шул исәптән дежурлыкларны) иреккә нигездә башкаруга жәлеп итү турында карар кабул итә, әлегә Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 4, 6 һәм 9 пунктларында каралган, аларны үткөрүне оештыра;

- муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару, жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышу, муниципаль берәмлек халкына муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм мәдәни үсеше, аның иҗтимагый инфраструктурасын үстерү һәм башка рәсми мәгълүматны житкерү өчен массакүләм мәгълүмат чарасы оештыра;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләргә гамәлгә ашыра;

- жирләү урыннарын карап тоту һәм ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра;

- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә буенча, законнар, әлегә Устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек Советы яисә башка жирле үзидарә органнары вәкаләтләренән тыш, башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләргә гамәлгә ашыра:

Жирлекнең башкарма комитеты түбәндәгеләргә хокуклы:

- "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;
- жирлек музейларын булдыру;
- жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;
- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;
- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләренәң хокукларын тормышка ашыру белән бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;
- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә миллиәтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм күрсәтү;
- Жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләренә мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;
- муниципаль янғын сагы булдыру;
- туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;
- кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен гамәлгә ашыручы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;
- «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә оешмаларга инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан төзелгән;
- торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан гражданнырга торак урыннары биру;
- жирлек территориясендә яшәүче хуҗалардан башка хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыру;
- инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын үстерүгә, адаптив физик культурага һәм жайлашу спортына ярдәм күрсәтү;
- «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.
- участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны хезмәткәр биләгән чорга торак урыны биру;
- алкогольле, наркотик яисә башка токсикологик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләренә башка дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы (ул «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган), әгәр бу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләренәң, дөүләт хакимияте органнарының компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, жирлек бюджеты керемнәре исәбенән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларынан бирелгән бюджетара трансфертлардан тыш, башка муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары компетенцияләренә кертелмәгән һәм башка түләүләр нормативлары буенча салым керемнәре кергән очракта.».

4. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган була.

Муниципаль контроль өлкәсендәге поселок Башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру. Муниципаль контроль төрләре һәм аларны гамәлгә ашыруга вәкаләтле жирле үзидарә органнары исемлеге Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә алып барыла;

2) жирле үзидарә органнарына вәкаләтләр бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан раслана торган типовой административ регламентлар нигезендә жирле үзидарә органнарына вәкаләтләр бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре чүлекнең башкарма комитеты органнарына мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә бирелергә мөмкин.

Юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, тикшерүләргә оештыруга һәм уздыруга бәйлә мөнәсәбәтләргә карата «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрдәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

9. Уставның 51нче «Юридик зат хокукларына ия жирлекнең жирле үзидарә органнары» статьясын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик затның хокуклары жирлек Советы һәм жирлекнең башкарма комитетына йөкләнелә».

10. Уставның 52нче «Юридик затлар буларак жирлекнең жирле үзидарә органнары» статьясын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«1. Жирлек исемненән мөлкәти һәм башка хокуклар һәм бурычлар сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычнамәсез чыгыш ясарга жирлек башлыгы мөмкин.

2. Жирлек Советы һәм жирлекнең башкарма комитеты идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган муниципаль казна учреждениеләре булып тора һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар буларак дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.».

11. Уставның 54нче «Жирлек башлыгына һәм жирлекнең башка вазыйфаи затларына бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр» статьясын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«1. Жирлек башлыгы һәм жирлекнең башка вазыйфаи затлары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм жирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

2. Жирлектә муниципаль вазыйфаларны даими нигездә башкаручы вазыйфаи затларга, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми

принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131 - ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләрендә каралган нигезләр буенча күрсәтелгән затларның вәкаләтләрен туктату очракларыннан тыш, пенсиягә чыгуга бәйлә рәвештә бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү гарантияләнгән. Бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү шартлары, күләме һәм тәртібе Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

3. Жирлектә муниципаль вазыйфаларны биләүче, үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы вазыйфаи затларга ел саен 30 календарь көн дәвамында еллык түләүле отпуск бирелә. Жирлектәге муниципаль вазыйфаны даими нигездә биләгән затка тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпуск дәвамлылыгы муниципаль вазыйфа, муниципаль хезмәт вазыйфасы, шулай ук дөүләт вазыйфасы һәм дөүләт хезмәте вазыйфасы ел саен бер календарь көн исәбеннән исәпләнә. Ел саен бирелә торган төп түләүле отпуск һәм жирлектәге муниципаль вазыйфаны даими нигездә биләгән зат өчен ел саен бирелә торган өстәмә түләүле отпускның гомуми озынлыгы 45 календарь көннән дә артмаска тиеш».

12. Уставның 62нче «Муниципаль хокукый актлар әзерләү» статьясын түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

«1. Муниципаль хокукый актлар проектлары жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатлары, территорияль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре, шулай ук жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан аны алып бару мәсьәләләре буенча кертелә ала.

2. Прокурор үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген билгеләгәндә муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, юкка чыгару яки кабул итү турында проектлар һәм тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртібе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеген һәм формасы жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә».

13. Уставның 81нче «жирлек уставы, әлегә Уставка үзгәрешләр кертү турында карар үз көченә керү тәртібе» статьясын түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

«1. Авыл жирлегенә Уставы, әлегә Уставка үзгәрешләр кертү турында авыл жирлегенә Советы карары кабул ителгәннән соң, федераль законда билгеләнгән тәртіптә дөүләт теркәвенә өчен, жирлек башлыгы тарафыннан Муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территорияль органына жиберелә.

2. Жирлек уставы, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт аларның дөүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш һәм рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгәннән соң үз көченә керә.

Жирлек башлыгы муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территорияль органыннан «Муниципаль берәмлекләр уставларын дөүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлдәгә 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дөүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында Жирлек Уставы, муниципаль хокукый акт турында белешмәләр кертү хакында хәбәрнамә кәргән көннән алып жиде көн эчендә

Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә) тиеш.

Рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын жирлекнең жирле үзидарә органнары гамәлгә куйган басма массакуләм мәгълүмат чараларында йә жирлек территориясендә таратыла торган башка басма массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару. Хокукый акт текстын башка басма массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда әлеге бастырып чыгаруның рәсми булуы хақында тамга булырга тиеш;

- хокукый акт текстын яисә хокукый акт проектын Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (<https://nurlat.tatarstan.ru>) Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<https://pravo.tatarstan.ru>) урнаштыру, Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы порталында «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» бүлегендә (<http://хокук-минюст.рф>);

- жирлек халкына хокукый акт текстын үзәкләштерелгән тәртиптә тарату (тарату), шул исәптән махсус басма рәвешендә;

- хокукый акт текстын жирлекнең торак пунктлары территориясендә махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру. Күрсәтелгән стендлар һәм аларның урнашу урыннары саны Жирлек советы тарафыннан раслана һәм жирлек халкының муниципаль хокукый акты тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

3. Жирлек Уставына кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр, жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешү (Жирлек уставын федераль законнарга туры китерү очрактарыннан, шулай ук жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау вәкаләтләре, вәкаләтләре чоры, тәртибе үзгәрүдән тыш) күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актны кабул иткән Халык жирлеге Советының вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

4. Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул түбәндәгечә рәсмиләштерелергә мөмкин:

- 1) авыл жирлеге Советы карары (гражданныр жыены) белән жирлек башлыгы имзалаган карар (гражданныр жыены).

- 2) жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән һәм жирлек башлыгы имзалаган аерым норматив хокукый акт. Бу очракта әлеге хокукый актта авыл жирлеге Советының (гражданныр жыены)аны кабул итү турында карар реквизитлары куела. Авыл жирлеге Советының мондый карарына күчмә нигезләмәләрне һәм (яки) жирлек Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү рөхсәт ителми.

5. Жирлек Уставын яңа редакциядә жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт белән бәян итү рөхсәт ителми. Бу очракта жирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элек гамәлдә булган Уставы һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар жирлекнең яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчен югалткан дип таныла.».